

prima instanță: C. Ursachi
(Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău)
instanța de apel: N. Vascan, V. Negru, E. Fistican
(Curtea de Apel Chișinău)

dosarul nr. 2ra-551/17

Î N C H E I E R E

29 martie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul: Svetlana Filincova

Judecătorii: Maria Ghervas, Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către
Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Soloviov Anatoli,
Soloviova Valentina, Soloviov Serghei și Soloviov Ivan împotriva Ministerului
Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la
judecarea în termen rezonabil a cauzei, încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor
de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 aprilie 2016, prin care au fost
respinse apelurile declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și
Soloviov Anatoli, Soloviova Valentina, Soloviov Serghei și Soloviov Ivan și menținută
hotărârea Judecătoriai Buiucani mun. Chișinău din 08 decembrie 2015, prin care
acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă :

La 15 aprilie 2015, Soloviov Anatoli, Soloviova Valentina, Soloviov Serghei și
Soloviov Ivan au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției
al RM cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a
cauzei, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii au indicat că la data de 07 iulie 2009, Soloviova Hristina și
Soloviov Nicolai au înaintat o acțiune la Judecătoria Centru împotriva lui Soloviov
Anatoli privind limitarea drepturilor familiei lui Soloviov Anatoli la apartamentul
municipal nr. 4 din strada Porumbiței, 1, mun. Chișinău, care a fost examinată în cadrul
a 7 ședințe de judecată și în decurs de 5 ani și 3 luni, până la 15 octombrie 2014, ceea
ce este inadmisibil întrucât depășește toți termenii rezonabili și raționalitatea
examinării acțiunii în cadrul atâtor ședințe de judecată.

Susțin că la data de 15 iunie 2011, Soloviov Anatoli, Soloviova Valentina,
Soloviov Serghei și Soloviov Ivan au depus o cerere reconvențională împotriva lui
Soloviov Nicolai care a fost examinată în cadrul a cinci ședințe de judecată și în decurs
de 3 ani și 4 luni, de la 15 iunie 2011 până la 15 octombrie 2014, ceea ce de asemenea
este inadmisibil întrucât depășește termenii rezonabili de examinare a cauzei.

Menționează că, în urma tergiversării examinării cauzei, s-a înrăutățit starea sănătății capului familiei Soloviov Anatoli, invalid de gradul II, ceea ce poate fi interpretat drept o discriminare pe motiv de stare materială a persoanei întrucât familia acestuia nu dispune de mijloace bănești pentru a angaja un avocat și din această cauză instanța de judecată o perioadă atât de îndelungată încearcă să pronunțe o hotărâre în beneficiul Hristinei Soloviova.

Cu referire la prevederile art. 6 alin. (1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și practica judiciară a Curții Europene a Drepturilor Omului, consideră că familiei Soloviov i-a fost cauzat un prejudiciu moral în sumă de 200 000 lei, cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei.

Solicită compensarea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei în mărime de 200 000 lei și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 08 decembrie 2015, acțiunea a fost admisă parțial, fiind constatată încălcarea dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei și s-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Soloviov Anatoli, Soloviova Valentina, Soloviov Serghei și Soloviov Ivan cu titlu de prejudiciu moral suma de 20 000 lei și 260 lei cu titlu de cheltuieli de judecată, în rest pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 aprilie 2016, au fost respinse apelurile declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Soloviov Anatoli, Soloviova Valentina, Soloviov Serghei și Soloviov Ivan și menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 08 decembrie 2015.

În motivarea deciziei instanța de apel a invocat prevederile art. 2 alin. (1) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, art. 192 CPC, care reglementează dreptul la repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, termenele de judecare a pricinilor civile și care indică că orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă. Pricinile civile se judecă în primă instanță în termen rezonabil. Criteriile de determinare a termenului rezonabil sânt: complexitatea pricinii, comportamentul participanților la proces, conduita instanței judecătorești și a autorităților relevante, importanța procesului pentru cel interesat. Respectarea termenului rezonabil de judecare a pricinii se asigură de către instanță.

Cu referire la textul normei citate și în coraport cu materialele pricinii, instanță de apel a reținut că prima instanță întemeiat a ajuns la concluzia despre necesitatea admiterii parțiale a acțiunii privind constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și ținând cont de natura dreptului lezat, de caracterul și gravitatea suferințelor suportate, a considerat că suma de 20 000 lei, dispusă spre încasare de către prima instanță cu titlu de prejudiciu moral este reală și rezonabilă în

măsură de a atenua suferințele psihice cauzate reclamanților.

La data de 09 august 2016, Soloviov Anatoli, Soloviova Valentina, Soloviov Serghei și Soloviov Ivan au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 09 noiembrie 2016 recursul declarat de către Soloviov Anatoli, Soloviova Valentina, Soloviov Serghei și Soloviov Ivan a fost considerat inadmisibil.

La 08 decembrie 2016, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, cerând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Recurentul, Ministerul Justiției al RM, în motivarea recursului a indicat că concluziile instanței de apel derivă parțial din aprecierea eronată a normelor de drept material ce reglementează examinarea acțiunilor privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei

Menționează că în acest sens, statul răspunde eventual patrimonial pentru prejudiciul adus persoanei prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, iar elucidarea cazurilor și condițiilor de răspundere patrimonială se face prin Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Mai indică că, în calitate de remedii acceleratorii în practica națională a fost introdus în legislația procesual civilă art. 192 prin care s-a acordat oricărui participant la proces dreptul de a înainta cerere de urgentare a examinării pricinii, în scopul respectării termenului rezonabil de judecare a cauzei.

Astfel, consideră că la emiterea deciziei, instanța de apel a apreciat arbitrar poziția participanților procesului și nu a luat în considerație argumentul invocat de către Ministerul Justiției în ceea ce privește nedepunerea de către intimați în instanța de judecată a cererii de urgentare a examinării pricinii în conformitate cu art. 192 CPC.

Prin urmare, acest comportament pe parcursul examinării cauzei și anume din acțiunea inițială confirmă expres că intimații Soloviov Anatoli, Soloviova Valentina, Soloviov Serghei și Soloviov Ivan în mod direct au aprobat tacit toate acțiunile întreprinse de către autoritatea judecătorească și participanții la proces ca ulterior să înainteze în temeiul Legii 87 acțiune în judecată.

Mai mult, consideră că instanța de apel a apreciat dor parțial raportul motivat, în condițiile în care din conținutul acestuia este destul de evident că amânarea ședințelor de judecată din acțiunea inițială s-a datorat nemijlocit comportamentului părților din speța principală.

La fel, indică că în acțiunea principală Piotr Odișov nu s-a prezentat nici la o ședință de judecată și nici după recunoașterea prezenței lui obligatorii, și intimații Soloviov Anatoli, Soloviova Valentina, Soloviov Serghei și Soloviov Ivan care înaintau cereri de recuzare sau la fiecare ședință înaintau cereri și demersuri, sau solicitau amânarea examinării.

În acest mod, constată Ministerul Justiției că unicul factor care a complicat examinarea acțiunii civile din speța principală se datorează în mod direct participanților la proces, astfel consideră că, în speță nu există careva temeuri de tergiversare a examinării cauzei civile, or, însăși respectarea întocmai a procedurii din

partea instanțelor de judecată naționale, cu asigurarea respectării drepturilor participanților la proces, nu poate fi privită drept tergiversare a examinării cauzei.

Sușține că, instanța de apel la emiterea deciziei contestate nu a ținut cont de cerința fundamentală față de despăgubirea prejudiciului moral, care constă în faptul că la determinarea despăgubirilor care acordă o satisfacție echitabilă părților în proces, obligatoriu se vor lua în considerare toate circumstanțele relevante ale speței.

La fel susține că instanța de apel în partea ce ține de admiterea parțială a pretenției privind prejudiciul moral nu a apreciat corespunzător principiul de bază privind sarcina probării prejudiciului moral, și anume că această sarcină nu poate fi pusă pe seama reclamatului, dar urmează a fi apreciată individual pentru fiecare caz luându-se în considerație în mod obligatoriu argumentele ambelor părți în proces și excluzând pretenții excesive și vădit exagerate. Netemeinicia instanței de apel se explică și prin faptul că intimații nu au prezentat probe veridice pertinente și concludente care să confirme expres că acestuia i-a fost cauzat un anumit stres, frustrare ca rezultat al încălcării termenului rezonabil la examinarea cauzei civile.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

La caz, se constată că copia deciziei instanței de apel din 20 aprilie 2016, a fost expediată în adresa recurenților la data de 06 iunie 2016, fapt ce se confirmă prin scrisoare de însoțire nr. 6254 (f. d. 27, vol. II), însă la actele pricinii lipsește dovada comunicării deciziei integrale Ministerului Justiției.

Astfel, instanța de recurs consideră recursul declarat de către Ministerul Justiției la 08 decembrie 2016, este depus în termenul prevăzut de lege.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Ministerul Justiției al RM este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții

Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Ministerul Justiției al RM nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4) CPC, or recurentul nu a invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea deciziei instanței de apel.

Mai mult, argumentele invocate în recurs se axează asupra fondului cauzei, constituind o reproducere a celor aduse în cererile de apel.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. art. 432, alin. (2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către Ministerul Justiției al RM asemenea aspecte nu se regăsesc.

Pentru considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Ministerul Justiției ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Maria Ghervas

Iurie Bejenaru